

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Наталия Иванова Витанова
(ПФ, ШУ „Епископ Константин Преславски”)

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор на науките” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Медийна педагогика) разработен от ДАНАИЛ КИРИЛОВ ДАНОВ на тема: „МЕДИЙНАТА ГРАМОТНОСТ: ГЕНЕЗИС, ПРЕОСМИСЛЯНЕ НА ОПИТА, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ”

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИЯТА.

Дисертационният труд е представен от общо 263 страници текст, от които основен текст – 255 страници. В структурно отношение той се състои от увод, две глави, заключение, литература.

В увода се представят авторските основания за избор на дисертационната тема и нейната актуалност. Той включва в компресиран вид основните идеи свързани с формирането и развитието на медийната грамотност. В него логично са представени обекта, предмета, целта, основните задачи и методите на изследване. Като цяло, уводът въвежда в това, което предстои в дисертационното изследване.

В първа глава са представени тенденциите в развитието на медийната грамотност в световен план и в България на основата на историческия подход, представени са положителни примери и добри практики използвани в обучението по медийна грамотност в напреднали в това отношение страни.

Втора глава е с наименование „Практико-приложна рамка на изследването“. В нея са представени състоянието на медийния пазар, социалните, демографските и политическите характеристики, определящи избора на основни цели за обучението по медийна грамотност, състоянието на развитието на обучението по медийна грамотност на ниво средно образование – I-XII клас, състоянието на обучението по медийна грамотност на ниво висше образование. Обоснован е модел за обучение по медийна грамотност.

АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА ПРОБЛЕМАТИКАТА

Темата е актуална и значима за образованието във връзка с подобратата подготовка не само на учениците и студентите, но и за подготовката на учителската колегия. Тя е интердисциплинарна, тъй като обхваща няколко области от научното познание. Това означава голямо концептуално разнообразие и съответно многобройни решения в различни контексти. Темата е актуална и в контекста на компетентностния подход, по конкретно в сферата на ключовите компетентности. Дисертационният

труд от една страна е актуален, с поглед към близкото бъдеще, от друга е иновативен в контекста на информационното общество, от трета е дискуссионен и в определена степен рисков, тъй като понятието медийна педагогика не съществува в правния мир на Република България, въпреки че е регламентирано в европейски и международни документи. В този смисъл образователният пазар има нужда от теоретически и практически аргументи за развитието на медийната педагогика в България и изборът на подобна тема заслужава само адмирации.

НАУЧНА ОСВЕДОМЕНОСТ НА ДОКТОРАНТА

Авторът е запознат много добре литературата по темата. Теоретичните постановки изложени в дисертационното изследване са следствие от проучване на общо 109 източника (тук трябва да се има предвид малкият брой публикации по проблематиката, тъй като това едно относително ново изследователско поле), от които 77 на хартиен носител и 32 уеб базирани. От тях 40 са на кирилица, 69 на латиница. Тази представителна научна джастификация на текста, убедително печели доверието на такъв род информация и подкрепя заключенията в дисертацията.

КОНЦЕПТУАЛНОСТ, ДОКАЗАТЕЛСТВЕНОСТ И ПРАКТИЧЕСКА ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТКАТА

Представеният дисертационен труд е завършена авторска концепция, в която са потърсени и представени нови възможности свързани с разглежданата проблематиката. Тъй като темата е интердисциплинарна, това е предпоставка за наличието на множество концепции. Като позитив може да се посочи, че въпреки тази „джунгла“ от теоретични постановки, при липсата на единни концепции и дефиниции и уточнен тезаурус по темата авторът на дисертацията е направил успешен опит да изрази и аргументира своята позиция. Стилът и езикът са научно издържани. Практическата значимост на разработката е голяма. Моделът за обучение по медийна грамотност може да се определи като универсален модел за развитие на медийната грамотност. Разработеният практико-приложен модел е всъщност технология за развитие на медийната грамотност на различни таргет групи. Той може успешно да се използва във всички образователни институции (както и от институции извън сферата на образованието).

ОБЕКТ, ПРЕДМЕТ, ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ, МЕТОДИ И ХИПОТЕЗИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО.

- В увода обектът и предметът на изследването са точно формулирани.
- Целта е адекватна на изследвания проблем, тя е операционализирана в 10 задачи, които в своята съвкупност я покриват съдържателно.

- Използвани са подходящи методи на изследване.
- Хипотезата е реалистична и може да бъде проверена, но е формулирана като твърдение. По-добре би било да се формулира като имплицативно съждение с „ако .., то ..“

ПРИНОСИ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. *На теоретично равнище* – анализиран е положителният чуждестранен опит и добрите практики в контекста на медийната грамотност; разкрити са значимите фактори на медийната и образователната среда, които съдействат или затрудняват формирането на медийната грамотност; направен е контент-анализ на учебните програми (I-XII клас), визири са възможностите и дефицитите свързани с реализиране на целите на обучение в контекста на медийната грамотност;
2. *На практико-приложно равнище* – разработен е адекватен теоретичен инструментариум, чрез който експериментално може да бъде проверен моделът за обучение по медийна грамотност.
3. *На методическо равнище* – концептуализиран в контекста на медийната грамотност, теоретически обоснован със специфични изисквания и методически операционализиран е модел за обучение по медийна грамотност.

ПРЕЦЕНКА ЗА НАУЧНИТЕ ПРИНОСИ

Научната самооценка за приносите отразява адекватно постиженията.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД И АВТОРЕФЕРАТ

Публикациите на докторанта надхвърлят изискванията за брой и представителност. Списъкът включва общо 21 публикации, от тях 3 монографии, 8 студии и 10 статии.

Авторефератът съответства на представения дисертационен текст и презентира изчерпателно, достатъчно пълно, по коректен и обобщен начин труда на докторанта.

БЕЛЕЖКИ И ВЪПРОСИ ПО ДИСЕРТАЦИЯТА

- В текста се забелязват някои терминологични неточности – обърната класна стая е представена като метод, а тя е технология на обучение (с. 135), „мозъчната атака“, упражнението и дискусиата са определени като форма, а те са методи на обучение (с. 181-182), терминът „учебен процес“ е остарял, съвременната дидактика използва „процес на обучение“.
- В стилово отношение дисертацията би спечелила, ако е написана само в сегашно историческо време като се избегне 1 л. мн. ч., както и

ако се отстранят паразитните думи, които допълнително натоварват текста (обаче, разбира се, несъмнено т.н.).

ВЪПРОСИ: 1. Медийните технологии средство за въздействие или средство за взаимодействие?

2. Има ли разработени дигитални ресурси за организиране на обучението по медийна грамотност в условията на обърната класна стая?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- По своята структура и съдържателна същност, по своя концептуален замисъл, научна широта и задълбоченост, трудът на Данаил Кирилов Данов е самостоятелно и оригинално научно съчинение.
- Резултатите постигнати в дисертационното изследване могат да се смятат за научни приноси на докторанта.
- Фундамент на обосноваването изводи и заключения са резултатите от изследването, които по своята същност са достоверни и релевантни.
- Информационният фонд (литературни източници, емпирични данни, статистически индекси) е достатъчен по обем.

Като цяло дисертацията отговаря на изискванията за такъв род изследвания. Тя защитава критериите за евристична значимост, за структурираност, за капацитет на обхвата, позволява да се извеждат утвърждения, има вътрешна координираност и е балансирана в секвенциите.

Всички достойнства на труда, научните приноси, законността на процедурата, дори бележките и поставените въпроси, доказват потенциала и перспективата на изследователя като автор. Въз основа на проявените качества и умения за самостоятелно научно изследване и съответствието с наукометричните показатели за ОНС „доктор на науките“, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „**доктор на науките**” на **Данаил Кирилов Данов** в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Медийна педагогика).

13.08. 2019 г.
Шумен

Подпис: .....
/проф. д-р Н. Витанова/

OPINION

Expressed by Professor Natalia Ivanova Vitanova, PhD,
Department of Pedagogy, University of Shumen

In regard to a dissertation, entitled “**MEDIA LITERACY: GENESIS, RECONSIDERING EXPERIENCE, CHALLENGES AND OPPORTUNITIES**”, aimed at acquiring the academic title “**Doctor of Science**” in the area of Educational Studies, Code 1, professional field Pedagogy, Code 1.2 (Media Pedagogy)

Presented by Associate Professor DANAIL KIRILOV DANOV, PhD

GENERAL CHARACTERISTICS AND CONTENT OF THE DISSERTATION

The dissertation contains 263 pages of text, structured as an Introduction, two Chapters, Conclusion and Bibliography. The main text comprises 255 pages.

The Introduction presents the motivation of the author to deal with the selected topic as well as gives a detailed reasoning on the necessity of such a research. In a compressed form the Introduction also lists out the key ideas related to media literacy development, and in quite a logical narrative presents the research area, the object, the goal, the objectives and the research methods used. By and large, it gives a pretty comprehensive idea of the content of the dissertation.

Chapter 1 discusses in details the main trends of the global development of media literacy, as well as its situation in Bulgaria using the historical approach, and analyses numerous good practices and examples of media literacy education in some of the leading countries in the field.

Chapter 2, entitled “Practical Framework of the Research” analyses the media landscape in Bulgaria, along with the key social, demographic, and political factors that determine the main target groups which needs media literacy education. It also analyses in depth media literacy education in Bulgaria offered on all its levels, i.e. primary, middle school, high school and university. Last but not list the chapter offers a model for media literacy education.

TOPICALITY AND SIGNIFICANCE OF THE RESEARCH AREA

The topic of the dissertation is quite important to the overall educational development in Bulgaria, as it is of a key significance both for the students at all levels of school, as well as for the improved qualification of all teachers and educators. The topic is quite interdisciplinary and is related to several academic fields. This fact enhances the necessity of the research, given its applicability to different contexts, as well as the numerous solutions offered and discussed. Moreover, the research topic is focused on the competency approach as it

discusses the development of the key competences included in the General European Qualification Framework. From such a perspective the importance of the dissertation gets boosted due to at least three different reasons: firstly, its appropriateness to the future development of education, secondly, due to its close connection to information society, and thirdly, because of the broad discussion it gives way to, as currently media pedagogy as a term has not yet been sufficiently defined by the Bulgarian legal system, although media pedagogy, per se, has received its due attention in numerous European and international documents. Therefore, the significance of this dissertation, as it enhances the debate on media pedagogy development in Bulgaria, both on theoretical and practical level.

SCHOLARLY AWARENESS

The author of the dissertation is quite knowledgeable on the literature existing in the field of media literacy. The theoretic concepts presented in the research refer to 109 sources (40 in Cyrillic and 69 in Latin alphabet) thoroughly worked with, out of which 77 are print, and 32 are web-based. This fact deserves a special mention given the relative novelty of the research area which adds more value to the dissertation on the one hand, and enhances its credibility, on the other hand, as all the sources are in support of the formulated conclusions.

THEORETICAL AND PRACTICAL VALUE OF THE DISSERTATION

This academic research presents a complete original concept that looks for, and offers new development opportunities related to the subject matter under discussion. The strong interdisciplinary approach characterizing the dissertation, as well as the numerous concepts it discusses have both already been mentioned. I could also assess positively the fact that within this “jungle” of theories, numerous concepts, and a lack of generally accepted definitions, in spite of this whole thesaurus of conflicting opinions, the author has succeeded to convincingly present his personal stanza. The language and style used are in accordance with the academic standards and requirements. The practical significance of the dissertation is indeed very high, as the proposed model for media literacy development is universally applicable and can be made use of with different target groups, and in various contexts characterizing both the educational sector, as well as institutions and organizations that function outside its scope.

RESEARCH AREA, OBJECT, GOALS, OBJECTIVES, METHODS AND HYPOTHESES

- The Introduction offers very well defined area and object of research

- The goal is very adequate and gets developed in ten concrete objectives sufficient to the needs of the research.
- The methods used are quite appropriate for the achievement of the objectives.
- The hypothesis is realistic and provable. Here I would suggest a slight stylistic reformulation, making the statement “if...then...”.

CONTRIBUTIONS OF THE DISSERTATION

On a theoretic level: there is a strong analysis of both leading foreign experience, and good practices in the field of media literacy; the most important elements of learning environment that help and/or impede media literacy development have been thoroughly analyzed; a full-scale analysis of media literacy-related curricula of all grades (1-12) of the Bulgarian school education has been made, taking also in consideration the opportunities and the challenges of the formulated learning goals;

On a practical level: the dissertation offers adequate and appropriate instruments that allow for the test of the suggested model for media literacy education.

On a methodological level: a model for media literacy education that answers all the didactic and methodological requirements has been designed and tested.

AUTHOR’S SELF-ASSESSMENT OF ACADEMIC CONTRIBUTIONS

The author’s self-assessment of the contributions of the dissertation presents an adequate reflection of the research achievements.

MEDIA LITERACY RELATED PUBLICATIONS AND AUTHOR’S SUMMARY OF THE DISSERTATION

The publications of the author of this dissertation that are related to the researched field outnumber the standardized requirements. The list of publications on the topic includes 21 entries out of which three monographies, eight studies and 10 articles.

The author’s summary on the dissertation presents an in-depth, adequate, and sufficient reflection that gives a true and correct view of the conducted research work.

REVIEWER’S NOTES AND QUESTIONS ON THE DISSERTATION

- I have noticed some terminological inaccuracies in the text, e.g. “flipped classroom” (p. 135) which the author defines as a method while in my opinion it as a learning technology; the author places „brain-storming”, “exercise” and “discussion” in the category of the activities (p. 181-182),

while I would consider them as “methods of education”; last but not least the dissertation uses the term “education process” while according to modern didactics it should be referred to as a “process of education”.

- Stylistically the dissertation would have won an additional value if it had been written in present tense, avoiding talking from 1st person plural and using 1st person singular instead, and ridden of parasite words such as “however”, “certainly”, “undoubtedly”, etc.

QUESTIONS

1. Are media technologies a tool for exercising influence, or a tool for interaction?
2. Are there any digital resources already available for teaching media literacy by using the flipped classroom?

CONCLUSION

- In terms of its structure, content, concepts used, scholarly open-mindedness and thoroughness the dissertation offered by Danail Kirilov Danov presents an original academic research.
- The results achieved in the dissertation could be considered as academic contributions.
- The research results which the entire dissertation has been based upon are all correct and relevant.
- The used information fund (number of literary sources, empirical data, and statistics consulted) is quite sufficient.

By and large, the dissertation meets the standardized academic requirements. It answers all the criteria for significance of author’s own contributions, structural coherence, and broadness of perspectives. Along with that, it allows for making of statements and conclusions, and has a strong internal logic in narrative, balance and sequence. The above mentioned assets of the dissertation, its scientific contributions, validity of academic procedures stuck to, and even the critical notes and posed questions, all they provide evidence in favor of the author’s overall research capacity and high academic potential. Based on the author’s skills and abilities to conduct original academic research, and in accordance with the requirements of the Law on Academic Development related to the acquisition of the title “Doctor of Science”, I assess positively this research, presented by the dissertation, author’s summary, achieved results and scientific contributions, and I consequently offer to the honorable Academic Jury to award **Danail Kirilov Danov** the academic degree **Doctor of Sciences** in the area of Educational Studies, Code1, professional field Pedagogy, Code 1.2 (Media Pedagogy).

15.08. 2019
Shumen

Signed: .....
/Prof. N. Vitanova, PhD/

